Splošne vesti

ROJSTNI DAN NJ. VEL. KRALJICE MATERE MARIJE.

V sredo 9. januarja smo praznovali rojstni dan Nj. Vel. kraljice matere. Šolske proslave so odpadle, ker so bile še božične počitnice. Po vseh cerkvah pa je bila zahvalna služba božja. Radi splošne žalosti so odpadle vse običajne prireditve. Predsedniški zbor JUU je s svoje seje, ki je bila ravno ta dan poslal maršalatu dvora posebne brzojavne čestitke za Nj. Vel. kraljico mater Marijo.

— **Novi člani banovinskega šolskega odbora za dravsko banovino.** V širši banovinski šolski odbor so bili imenovani sledeči novi zastopniki: Ivan Dimnik, predsednik JUU in predsednik sekcije, Andrej Skulj, banski šolski nadzornik, Drnovšek Fran, ban. šol. nadz., dr. Majer Ernest, načelnik odd. za soc. polit. in nar. zdravje kr. ban. uprave in Urbančič Anton, poslovodja banov. šol. odbora v Ljubljani.

— PROSIMO, POŠLJITE PRISPEVKE ZA POLE.
(Doslej je poslala prispevke šele polovico šol.)

— **Načelstvo Učiteljskega doma v Ljubljani** obvešča s tem vse tovariše in tovarišice, ki studirajo svoje otroke v Ljubljani, da bo otvorilo s 1. septembrom t. l. v svojem domu internat. Vanj bo sprejemalo predvidoma dečke in deklice predvsem iz učiteljskih vrst. Javite pravočasno podatke. Cene zmerne, hrana tečna in izdatna, strogo nadzorstvo, pomoč pri učenju. Naslov: Frančiškanska 6.

— **50 letnica zagrebške gluhonemnice.** V Zagrebu je osnoval prvo šolo za gluhoneme Adalbert Lampe l. 1885. Sam je bil gluhonem in je dovršil šolo na dunajski gluhonemnici. Iz Dunaja je prišel v Zagreb in osnoval privatno šolo za gluhoneme otroke. Poučeval je svoje gojence sporazumevanja s kretnjami, kajti govora se sam ni učil in ga tudi poučevati ni mogel. Iz tega privatnega zavoda se je razvila zagrebška gluhonemnica, ki je dobila leta 1912. tudi šolo za gluhoneme obrtne vajence. Zagrebška gluhonemnica ni bila le prva na teritoriju naše države, marveč tudi prva na Balkanu. Letos proslavlja ta šola 50 letnico svojega obstoja.

— **Rejci malih živali!** Upoštevajte, da je Vaše strokovno glasilo list **Rejec malih živali**, ki je tudi glasilo mnogih društev, klubov in odsekov, ki se pečajo s pospeševanjem reje malih živali. Glasilo izdaja in urejuje naš tovariš, Inkret Alfonz, šol. upravitelj v Šenkovem Turnu pri Ljubljani. Današnji številki je priloženo vabilo na naročbo. Priporočamo list vsem cenj. tovarišicam in tovarišem, ki se zanimajo za rejo malih živali.

— **Bolgarski mladinski listi.** Bolgarska mladinska literatura je zelo bogata. Med izhajajočimi mladinskimi listi, ki jih je precej, so posebno važni trije in je prav, da jih omenimo in jim posvetimo nekoliko pažnje: »Svetulka« izhaja v Sofiji že trideset let in šteje med svoje sotrudnike vse najboljše bolgarske mladinske pisatelje. Je tudi najstarejši bolgarski mladinski list in je zelo dobro urejevan. — »Detska radost« ima stalno humoristično prilogo »Vrabče«. Poleg tega prilaga vsaki številki po eno reprodukcijo umetniških slik. »Detska radost« je sicer mlajši list vendar v vsakem pogledu na višini. — Tudi mladinski tednik »Pteka« je vreden pažnje. Izhaja v obliki časopisa. Spada med novejše bolgarske mladinske liste, vendar ga mladina rada čita. — Omenjeni trije listi se prištevajo med najboljše bolgarske mladinske liste.

— **Življenje ruskih otrok v številkah.** V l. 1929. je obiskovalo osnovne šole 11 697.000 otrok, a v l. 1933. je to število narastlo na 19,163.000. V raznih otroških zavetiščih in otroških vrtcih je bilo l. 1929. komaj 838.000 otrok, a v l. 1933. že 5,917.000. V l. 1930. je izhajalo v SSSR 18 mladinskih časopisov, a sedaj 40 v nakladi dveh milijonov. Leta 1931. je bilo 32 mladinskih gledališč v 1934. pa že 58.

— **Filatelija — šolski predmet.** V neki berlinski osnovni šoli so uvedli filatelijo, kot poizkusni učni predmet. Z zbiranjem in spoznavanjem znamk se dviga pri otrocih zanimanje za zemljepisni in zgodovinski pouk, ki se nanaša na pouk o filateliji.

Osebne zadeve

—i **Napredovali** so učitelji(ce) v **VIII. skupino** dne 23. VII. 1934: **Mencej** Martin iz Trbovelj (Laš), **Turk** Stanislav iz Metlike, **Arnejc** Karolina iz Sv. Lovrenca (Ce), **Kovačič** Klotilda iz Kalolja (C), **Rape** Ana iz Vrhnike (Lj. okolica), **Zimer** Josipina iz Male Polane (DL), 23. VII. 1934: **Hergont** Valerija iz Mežice (Drav) 15. VII. 1934.

—i **Prevedeni** so v IX. skupino: **Koman** Leopold iz Rake (Krš) 20. IX. 1934.

Učiteljski pravnik

—§ **Ročni katalog** 1934/35 na strani 67. — odstavek 3 nam pove, da je treba čakati v vsakem napredovanju po 1 leto in to na zakoniti podlagi.

—§ **»Moji prejemki«.** Ta pripomoček, ki bi si ga moral nabaviti vsak učitelj(ica) je izšel že leta 1931., a se ne uporablja, četudi je praktičen in stane le 50 para, v 3 letih 3×50 para ali 1·50 Din. Kdor redno vpisuje svoje mesečne prejemke (seveda tudi odtegljaje), bo gotovo vedel, koliko in zakaj mu je bilo odtegnjeno.

—§ **Odgovore na večino vprašanj**, ki jih stavljate uredništvu »Učiteljskega tovariša«, najdete v Ročnem katalogu. Ta vsebuje tudi vse zakonske odredbe glede službenih prejemkov, zaradi tega ga priporočamo v nabavo prav vsem tovarišem(-icam).

—§ **Vprašanje:** Po časopisni vesti bom premeščena v službeni kraj svojega moža. Ker še nimava gotovega pohištva, bova morala **začasno** stanovati kot podnajemnika **vsak pri drugi stranki ter brez lastnega gospodinjstva.** Moj mož ima plačo VII. skupine.

Ali mi za čas, ko še ne stanujeva skupaj in tudi nimava lastnega gospodinjstva pripada celotna draginjska doklada ali ne?

Odgovor: Če stanujeta mož in žena drž. uslužbenca v istem kraju, se znižajo ženi prejemki. Izjemoma gre ženi polna osebna drag. doklada, če živi ločeno (v istem kraju) zaradi zakonskih sporov (Roč. kat. str. 94 pod 6).

Učiteljska tiskarna

—t **Zimski sport.**

Badjura: Smuška terminologija, broš.	8	Din
Badjura: Zimski vodnik po Sloveniji, vezano	50	„
Badjura: Smučar, vezano	30	„
Kump: Smučanje I., broš.	30	„
Kump: Smučanje II., vez. v platno	60	„
Kodran: Smuški ABC, broš.	6	„
Režek: Sneg in smuči, broš.	18	„
Ulaga: Smučarska gimnastika, broš.	10	„
Ulaga: Knjiga o sportu, broš.	44	„
Ulaga: Knjiga o sportu, vezano	56	„
Badeer-Schneeberger: Sprunglauf-Langlauf, kart.	115	Din „
Reuel: Neue möglichkeiten im Skilauf, vezano	130	„

Vse te knjige ima na zalogi Knjigarna »Učiteljske tiskarne« ter jih najtopleje priporoča vsem ki se zanimajo za zimski sport.

—t **Šolske potrebščine za revno deco.** Vsled krize prihaja mnogo otrok v šolo brez zvezkov. Dolžnost šolskih odborov je, da oskrbe najbednejšim šolske potrebščine. Tem večja je pomoč, če si šole nabavijo zvezkov, katere oddaja Učiteljska tiskarna pod lastno režijsko ceno. Opozarjamo, da je teh zvezkov še nekaj tisoč na razpolago.

—t **Deleži tiskarne.** V dravski banovini je z upokojenci nad 4000 učiteljev(-ic). Na poziv organizacije se je odzvalo lepo število učiteljstva ter podpisalo po 1 delež Učiteljske tiskarne. V primeru s številom učiteljstva pa ta odziv ni zadovoljiv, kakor bo razvidno iz statistike, ki bo objavljena po občnem zboru.

Ponovno vabimo k članstvu tiskarne. Kljub krizi lahko skoraj vsak učitelj podpiše 1 delež (250 Din), mnogo tovarišev(-ic) bi lahko prevzelo po več deležev.

Mladinska matica

—mm **Prvi dve številki »Našega roda«** sta se tiskali v nakladi od 21.800 izvodov. V primeri s prvimi številkami lanskega leta se je število naročnikov zvišalo za 300 in je za celih 2800 večje kot v juniju lanskega leta. V naši državi se samo še »Jugoslovenče« od mladinskih listov tiska v večji nakladi. Prva številka se je tiskala v 50.000 izvodih. Pripomniti pa je, da je ta list po obsegu za polovico manjši od »Našega roda«. V razmeroma lepem številu se tiska tudi »Naša radost«, katere naklada je dosegla 13.000.

—mm **Na razpis književnih nagrad** je prejela M. M. 14 rokopisov. Še nobenega našega tekmovanja se ni udeležilo toliko močnih konkurentov kot sedanjega. Literarni odsek je začel z ocenjevanjem. Rezultat bo objavljen v »Učiteljskem tovarišu«.

—mm **Zaradi praznikov** so pozabili nekateri poravnati naročnino za 3. številko. Poverjenike prosimo, da opozorijo naročnike na to, da izgubijo pravico do knjig ob koncu leta, če ne plačajo vseh številk »Našega roda«.

—mm **4. številka »Našega roda«** izide v kratkem. Številka bo izredno bogata, tako po vsebini kot po ilustracijah. Izredno lepo naslovno stran je izdelal grafik **Janez Trpin**, ki je dobil že mnogo nagrad za taka dela. Nekaj novega bo pravljica v 20 slikah, ki jo je izdelal **Lj. Ravnikar**. Najboljše razlage tem slikam bomo objavili in nagradili.

Učiteljski pevski zbor JUU

—pev. **Pravkar minuli pevski tečaj**, ki je trajal od 2. do 6. t. m., je pokazal da sta se vrnili v zbor red in disciplina. Tečaja se je udeležilo 41 članic in 33 članov. Naštudiran je bil celoten program za turnejo. Nove člane prosimo, da naštudirajo do prihodnjega tečaja program brezhibno. Tečaj bo kot že javljeno 16. do 19. marca t. l.; 16. marca le za nove člane. **Odbor.**

Čuvajte Jugoslavijo!

Šolski radio

—r **XIV. teden.** V torek 15. januarja bo predaval g. dr. **Oskar Reya:** »Na meji večnega ledu«. Govoril bo o svojem potovanju na Spitzberge in še dalje proti severnemu ledu. Opisal bo življenje severnega naroda, Laponcev, njihove šege in navade, dalje svoje vtise, ki jih je odnesel z ledenikov na Spitzbergih in z meje večnega ledu, kamor ne stopi nikdar človeška noga. Poleg živalstva v teh krajih nam bo opisal tudi svetlobne fenomene kakor »polnočno sonce« in »polarno luč«. Ta oddaja je nadaljevanje predavanja o norveških fjordih.

V petek 18. januarja bo dialog: »Kako iščemo rude«. Ta oddaja g. **Josipa Žabkarja** je bila na programu že 7. decembra, a je bila preložena radi aktualnega predavanja: »Mladini o obrtniškem tednu«.

—r **V kmetijskem radiu** bo v nedeljo 13. januarja ob 7.30 predaval g. **Jamnik Alojzij:** Pomen in potreba kmet. knjigovodstva.

Nadaljevalno šolstvo

—n **Predsedniki komisij za pomočniške izpite.** Pri sekciji obstoja odsek za obrtno in trg. nadaljevalno šolstvo. Odseku so nujno potrebni podatki v koliko se izvaja čl. 283. zakona o obrtih. **Prosimo vse tov. upravitelje obrtno in trg. nadaljevalnih šol, da javijo z dopisnico** odseku za obrt. in trg. nadaljevalne šole pri sekciji JUU v Ljubljani, **kdo je predsednik komisije za pomočniške izpite. Prosimo, da smatrate zadevo za nujno.**

Stanovska organizacija JUU

Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V LITIJI bo zborovalo po sklepu zadnjega občnega zbora ob koncu januarja (predvidoma 26. t. m.) na **Polževem pri Višnji gori. Dnevni red:** I. Stanovske zadeve. II. Telovadba in sport v osnovni šoli s posebnim ozirom na smučanje. a) Teoretični in praktični referat tov. Tauferja Vena iz Litije, obsolventa saveznega tečaja SKJ. — b) Praktične vaje za smučarski pouk v osnovni šoli. c) Sestava enotne metodike in nazivoslovja. č) Mladinske smučarske tekme. Odbor naproša vsa šolska upraviteljstva in vse tovariše in tovarišice za sporočilo: 1. ali goje na šoli smučanje in od kdaj? 2. Koliko smučarjev in smučark (učencev — učenk) imate na šoli. 3. Koliko od teh ima lastne smuči. 4. Tov. smučarje(-ice) in ostale, ki se bodo tečaja udeležili, prosimo, da se prijavijo **do torka dne 15. t. m.** — Točen datum tečaja je odvisen od vremenskih prilik in ga bomo vsem prijavljencem pravočasno javili. — Sporočamo vsem članom, ki se bodo javili v učiteljski smučarski tečaj na **Polževem pri Višnji gori,** naj se takoj prijavijo tov. predsedniku Župančiču v Litiji. Vsem prijavljencem bomo takoj dostavili **brezplačno** knjigo: **»Na Dolenjsko«**, ki točno opisuje vse podrobnosti Polževega, terenska karta pa pojasnuje pregledno vsa smučišča okrog Polževega in na višnjegorski strani našega sreza. Ker smo zaradi vremenskih neprilik prisiljeni postaviti zborovanje na konec meseca, nam je odbor SK Polža postavil za to priliko cene s popustom (n. pr. kosilo 6 Din). **Odbor.**

= OPOZORILO ČLANOM SRESKEGA UČIT. DRUŠTVA KAMNIK. Članarina za l. 1934./35. znaša letno 180 Din torej mesečno 18 Din, oziroma 10 Din. Povišek je nastal zaradi prispevka za socialni fond in venec pokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Tovariše upravitelje prosimo, da članarino odtegujejo skupno mesečno in jo redno odpošiljajo po položnici na naš naslov. **Odbor.**

= JUU SRESKO DRUŠTVO ČRNOMELJ-METLIKA zboruje 19. januarja ob 12.30 v narodni šoli v Črnomlju z dnevnim redom: 1. Učiteljski gospodarski dan (referat); 2. Stanovska zavest: Lev. Kugler; 3. Poročila odbora in referentov; 4. Dela na šolskem vrtu: tov. Barle K.; 5. Slučajnosti — Članstvo pozivamo, da se zborovanja prav zanesljivo udeleži! — Neorganizirano učiteljstvo Bele krajine pozivamo, da se čim prej učlani v društvo in s tem pomore doseči čim večje uspehe v dobro stanu in šolstvu. **Odbor.**

Poročila:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO NOVO MESTO je imelo 24. nov. občni zbor v Novem mestu.

Tovariš predsednik Vilko Menard otvori s pozdravom I. letošnje zborovanje in poda predsedniško poročilo o poslovanju odbora društva od zadnjega občnega zbora. V splošnem je poudaril dve lepi nalogi, v katerih ne sme biti nihče izmed nas indiferenten:

1. Marljivo in intenzivno delo za jugoslovansko edinstvo ter državno nacionalno idejo.

2. Vestno delo za izobraževanje in dvig kulturnega nivoja našega naroda.

Prečitani so bili nato vsi važnejši organizacijski dopisi. Pri dopisu zbirke »Socialnega fonda Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja« se je zbralo 114.75 Din.

Sklenilo se je še pri tej točki, da bo nosila odslej naša sreska učiteljska knjižnica ime po Viteškem kralju Aleksandru I. Zedinitelju.

O banovinski skupščini je poročal tov. Menard o državni tov. Marinč.

„Knjige kmetijske matice“

Izšle so pred par dnevi knjige kmet. matice — 4 knjige za 20 Din.

Koledar je letos bogato ilustriran in ima prav uporabne razpravice iz našega gospodarskega življenja, poleg življenjepisa blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki ga je priobčil po lastnem doživetju bivši minister Pucelj in nanizal več še neznanih anekdot. Tovariš Lojze Zupanc priobčuje belokranjsko pripovedko — Pesem o kresu.

Organizacija in uprava kmetije je naslov drugi knjigi, ki jo je spisal inž. Valentin Petkovšek, ravnat. kmet. šole v Št. Juriju ob juž. žel. Knjiga bo prav dobro služila tudi v kmetijsko nadaljevalnih šolah našim tovarišem, zlasti onim, ki se hočejo poglobiti v kmetijsko gospodarstvo in kmetijsko knjigovodstvo. Knjiga je zelo skrbno sestavljena in bo zlasti premožnejšim kmetovalcem s primerno šolsko izobrazbo služila zelo dobro.

Kmetijsko kokošarstvo je spisal inž. Wenko, ki je znan kot perutninarski strokovnjak. Po tej knjigi bodo segale posebno naše gospodinje, ki bodo našle za kokošarstvo obilico dobrih in koristnih naukov. Kokošarstvo je še vedno lahko pri nas znaten vir dohodkov, če se goji racionalno in se goje dobre vrste.

Stari Hrk je originalna povest iz Bele Krajine, posvečena našemu odličnemu narodnemu borcu i delavcu tov. E. Ganglu. Spisal jo je naš tovariš Lojze Zupanc iz Škocjana pri Turjaku. Služboval je pred par leti v Beli Krajini in prinesel preko Gorjancev dovolj snovi, ki jo sedaj lepo obdeluje. Da je bil dober opazovalec narodnih običajev, šeg in predvsem jezika, se mu prav dobro pozna in ravno njegov jezikovni narodni kolorit se tekstu prav lepo prilega. Povest je vzeta iz belokranjskega kmetskega življenja lepo prirodno, brez olepšav in preteravanja.

Tov. Lojzetu Zupancu čestitamo na lepem delu, Kmet. matico pa priporočamo našim šolam, ker nudi poleg zabavnega predvsem kmetijsko-strokovno čtivo, ki ga naše podeželske šolske knjižnice žal še vedno pogrešajo.

Žena v sodobni družbi

Angela Vodé: Žena v sodobni družbi. — Izdala založba lista »Žena in dom«. Ta knjiga je brezdvomno dragocena pridobitev za kulturo naše žene tako po svoji informativni kakor po svoji pedagoški plati. Prikazuje razvoj žene od prvih zgodovinskih početkov preko različnih kulturnih stopenj, do njenega stališča v današnji družbi, ki je po svoji ideologiji in organizaciji ženi skrajno krivična. Avtorica s plastično realistiko odkriva usodne odnose med žensko gospodarsko samostojnostjo in njeno duhovno svobodo, prinaša bogat material, ob katerem osvetljuje žensko poklicno delo, pokaže, kako to delo ženo notranje oblikuje, objektivno usmerja, ji odpira pogled za stvarne naloge napram celokupni človeški družbi. Jasno in brezbrižno pokaže na vzroke krize, ki jo preživlja družina in katere z golim idealizmom ne bo mogoče rešiti. Svetovno nazorno je dosledna, trdna a kljub temu ne tendenčna in demagoška, kar bi se ne dalo trditi za dobršen del tovrstne literature, v ocenjevanju nasprotnih kulturnih smeri je stvarna in pravična, saj svojo kritično oceno osloni na dokazilni material. In če se ta ali oni svetovno-nazorno ne bo strinjal z njenimi izsledki in izvajanji, bo vendar moral priznati, da je knjiga izraz intenzivnega napora, pokazati ženi pot do sebe, do svojega polnovrednega življenja, ki ne išče svoje življenjske utešitve le v vršitvi golih prirodnih funkcij družinstva in materinstva temveč tudi v objektivno usmerjenemu delu v celoto, v urejanju življenja tudi izven družinskega kroga. Zakaj tak način življenja ne pomeni zanjo le polnovrednejše, temveč tudi globlje srečnejše življenje. Knjiga je dalje izraz spoznanja, da današnja žena vkljub svoji zunanji naprednosti še zdaleka ni dosegla tiste notranje kulture, koje izraz je samostojnost v gledanju in ocenjevanju življenja, samostojnost v razvrščanju življenjskih vrednot; zmisel za stvarnost in resničnost; čutenje za celoto, pogled in prodirnost za pereče probleme sodobne družbe — usmerjenost iz sebe v objektivni svet. Najjasnejše odseva slika današnje žene iz orisa njenega odnosa do fašistične ideologije, ki je klonila na vsej črti, in je zopet podlegla svojim gonskim utripom in težnjam po pokojnem, udobnem življenju.

Knjiga je borbeno prepričevalna in vzgojno učinkovita, ker je plod resničnega notranjega izkustva in intenzivnega življenjskega napora in vsa spojena z resničnim življenjem, njegovo bedo in njegovim bogastvom.

Toplo priporočamo knjigo zlasti našim učiteljicam, ki brezdvomno potrebujejo tovrstnih dragocenih pobud in ostrejše orientacije v vso mnogoličnost izven njih ležeče istinitosti. Knjiga jim bo pokazala, da se zlasti one ne smejo izživljati v »iskanju« moža in se zadovoljiti s tem, da so se končno le rešile svojega samstva in so našle v zakonu zadnjo vrednoto življenja. Pokazala jim bo vrednost dela, vzbudila jim bo čut za solidarnost, ki jo v naših ženskih vrstah tako zelo pogrešamo. In morda bodo ob tej knjigi začutile, da ni najvrednejše biti žena, ampak človek, ki brez ozira na moža more biti polnovreden in v svojem delu tudi potešen in — srečen.

A. P.